

METODOLOGIA DEL PROJECTE DE REFLEXIÓ I MILLORA DELS INSTRUMENTS DE COOPERACIÓ LOCAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

PROJECTE D'ANÀLISI I MILLORA DELS INSTRUMENTS DE COOPERACIÓ
LOCAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local

Àrea de Presidència

14 de maig de 2020

Diputació
Barcelona

SUMARI

Introducció	3
Metodologia	4
Calendari	7
Equip de treball	11

1. INTRODUCCIÓ

Presentació

El darrer trimestre de l'any 2019 la Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local va impulsar un procés d'anàlisi i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona. L'objectiu d'aquest procés ha estat adaptar el suport que la Diputació dona als ens locals de la província de Barcelona a les seves necessitats i expectatives reals i canviants.

Els treballs s'han desenvolupat entre els mesos de novembre de 2019 i abril de 2020. Per a elaborar-los s'ha utilitzat informació sobre el funcionament del **Pla de concertació Xarxa de Governos Locals 2020-2023** (en endavant Pla XGL) i s'ha dut a terme un procés participatiu amb els ens locals de la província i els centres gestors de la Diputació, a través d'enquestes i de grups de discussió.

Aquest procés culmina amb l'aprovació el mes de maig de 2020 del Pla XGL, així com del seu protocol general, que té com a finalitat establir el marc general i la metodologia d'implementació dels diversos instruments que el conformen. Posteriorment a l'aprovació del protocol general, cadascun dels instruments del Pla XGL disposarà d'una normativa i instruccions específiques.

Aquest document sintetitza l'orientació d'aquest procés d'anàlisi i millora, descriu la metodologia i fonts d'informació emprades, i estableix el calendari de treball i l'equip de treball.

Orientació general del Pla XGL 2020-2023 en el context del mandat

El Pla XGL s'ha consolidat com l'instrument preferent per a l'exercici de les competències de cooperació i assistència local de la Diputació. S'inspira en els principis d'autonomia local, asimetria i lleialtat, i treballa des de l'eficiència, la racionalització i l'eficàcia, i aposta especialment per la transparència i el bon govern.

El Pla XGL 2020-2023 renova l'aposta per aquests principis i recull els objectius de política pública a assolir en el marc del mandat 2020-2023. Així, d'una banda, el Pla XGL ha coincidit temporalment amb el disseny del Pla de mandat 2020-2023 i amb el final del mandat 2019-2023 dels governs locals, incloent-hi el de la Diputació. De l'altra, la Diputació

s'ha compromès a contribuir de forma activa amb l'assoliment de l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), alineant les polítiques corporatives amb els ODS. El context d'anàlisi i millora del Pla XGL preveu donar resposta al compromís per l'assoliment dels ODS.

Així mateix, l'emergència generada per la pandèmia de la COVID-19 ha coincidit temporalment amb aquest projecte. La Diputació ha centrat els esforços a posar en marxa projectes que hi donessin resposta immediata i adaptar-ne els principals instruments de cooperació local.

2. METODOLOGIA DE TREBALL I FONTS D'INFORMACIÓ

L'anàlisi dels diversos instruments de cooperació es va plantejar com un projecte eminentment participatiu, que utilitzava metodologies quantitatives i qualitatives.

Amb la metodologia quantitativa, l'equip de treball buscava disposar d'opinions i percepcions de tots els destinataris intensius de la política de cooperació local: electes, secretaris i secretaris interventors i personal de la Diputació amb experiència en la gestió dels instruments de cooperació local.

La metodologia qualitativa es va plantejar amb l'objectiu d'obtenir visions i percepcions d'una selecció d'informants clau en relació amb una sèrie d'aspectes que es consideraven rellevants per al disseny del Pla XGL 2020-2023. La possibilitat d'identificar opinions i matisos en un context discursiu permetia complementar els resultats de la metodologia quantitativa i fomentava també la cerca d'acords i d'elements de discrepància.

A continuació s'especifiquen les principals fonts d'informació emprades en aquest projecte d'anàlisi i millora:

a) Enquestes (quantitatiu)

Es van enviar tres models d'enquesta en línia a tres col·lectius diferents:

- electes: alcaldes i presidents de consells comarcals de la província de Barcelona
- secretaris i secretaris interventors dels ajuntaments de la província de Barcelona
- una selecció de persones de contacte del centres gestors de la Diputació

Les enquestes tenien tres blocs temàtics: (a) detecció de necessitats, (b) instruments de cooperació local i (c) comunicació, participació i rendició de comptes. A partir d'aquests tres blocs es van definir tres qüestionaris diferents, amb preguntes adaptades a cada col·lectiu.

En la mesura del possible, es van mantenir preguntes comunes per a obtenir valoracions sobre la mateixa temàtica des del punt de vista de cada grup.

El treball de camp es va efectuar entre el 18 de desembre de 2019 i el 17 de gener de 2020 amb els índexs de resposta següents:

L'elaboració de les enquestes, així com la seva explotació i anàlisi posteriors, es va fer amb recursos propis del Servei de Planificació i Avaluació de la Diputació de Barcelona.

	Enquestats	Potencials enquestats	Índex de resposta
ELECTES	101	322	31 %
SECRETARIES I SECRETARIES INTERVENCIONS	106	311	34 %
GERÈNCIES I DIRECCIONS DE SERVEIS DE LA DIPUTACIÓ	118	163	72 %

Font: Projecte d'anàlisi del model de cooperació local de la Diputació de Barcelona. Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local

b) Grups de discussió (qualitatiu)

L'objectiu dels grups de discussió va ser recollir informació de diferents informants clau de manera simultània a través d'una dinàmica grupal per captar percepcions i idees en relació amb la conceptualització dels instruments de cooperació local.

Es van formar un total de quatre grups de discussió: dos de caire intern (personal de la Diputació) i dos amb col·lectius externs (càrrecs electes dels ens locals de la demarcació de Barcelona). Cada grup de discussió va tenir de 6 a 10 participants, i va tenir una durada de tres hores.

- Grup 1: càrrecs gerencials de la Diputació de Barcelona, compost per 8 alts directius de la Diputació. Hi van estar representades totes les àrees de la Diputació, a excepció de l'Àrea de Cohesió Social, Ciutadania i Benestar (que va ser convocada però no hi va poder assistir en l'últim moment).
- Grup 2: comandaments intermedis de la Diputació de Barcelona, amb la participació de 10 persones de diferents àrees de la Diputació.
- Grup 3: alcaldes de municipis de menys de 20.000 habitants. Van assistir a la sessió un total de 7 càrrecs electes de municipis de la província: 5 alcaldes de municipis menys poblats i dos presidents de consells comarcals de zones principalment rurals (no metropolitanes).

- Grup 4: alcaldes de municipis de més de 20.000 habitants. Va comptar amb l'assistència d'un total de 6 càrrecs electes: 4 alcaldes de municipis de més de 20.000 habitants i 2 presidents de consells comarcals (de la regió metropolitana).

Pel que fa a la selecció dels participants, es van tenir en compte una sèrie de criteris per a garantir que la composició dels grups fos equilibrada i representativa dels col·lectius d'interès.

- Grups 1 i 2: es va atènyer a criteris de gènere (5 homes i 3 dones en el primer grup, i 6 dones i 4 homes en el segon), tipus del lloc de treball i àrea a la qual es pertany.
- Grups 3 i 4: es va atènyer a criteris de gènere (3 dones i 4 homes al grup tres, i 2 dones i 4 homes al grup 4), franja poblacional dels municipis, comarca on s'ubica i signe polític dels càrrecs electes.

En relació amb els mètodes de dinamització de les sessions, es van emprar tècniques de *brandwriting* (escriptura en targetes), de prioritització d'elements, d'expressió de visions a través d'imatges, i de síntesi d'informació en pissarres.

La dinamització dels grups, l'elaboració de l'informe de resultats i la transcripció de les sessions va ser realitzada per l'empresa Daleph, consultora especialitzada en administracions públiques i amb una àmplia experiència en processos d'aquestes característiques, i va suposar un cost de 10.672 euros, incloent-hi l'IVA.

Els grups van ser conduïts sobre la base d'uns guions consensuats amb l'equip directiu de l'avaluació. En total, va haver-hi tres guions diferents (els dos grups amb alcaldes van seguir el mateix format), que van estructurar les diverses preguntes de recerca tractades en aquesta fase de l'avaluació.

c) Entrevistes semiestructurades (qualitatiu)

Es preveia contrastar la informació entre diversos informants clau dels serveis centrals i dels centres gestors de la Diputació per tal d'identificar opinions o bé contextualitzar la informació obtinguda.

Les limitacions temporals i el confinament derivat de l'estat d'alarma a causa de la pandèmia de la COVID 19 tan sols van permetre entrevistar la directora de Serveis de Cooperació Local. Bona part de les entrevistes previstes es faran en fases posteriors de desenvolupament en l'anàlisi.

d) Revisió documental

Es va revisar documentació i dades estadístiques sobre els instruments de cooperació local, així com documentació relacionada amb la detecció de necessitats i suport als ens locals.

3. CALENDARI DE TREBALL

El Projecte d'anàlisi i millora ha transcorregut entre els mesos de novembre de 2019 i maig de 2020. L'equip d'anàlisi ha dut a terme diverses tasques, com ara la conceptualització del treball d'anàlisi; la planificació, acompanyament i execució de les tècniques d'obtenció de dades; la concreció de propostes de millora, així com l'elaboració de documents d'anàlisi i conclusió.

Aquestes tasques es poden resumir en quatre fases de treball seqüencial.

ANÀLISI DELS INSTRUMENTS DE COOPERACIÓ LOCAL DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

OBJECTIU. Analitzar i millorar els actuals instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona (Meses de concertació, Catàleg de serveis, Programes complementaris i altres instruments) perquè donin una resposta més efectiva a les necessitats reals i canviants dels ens locals de la província.

Fase 0. Novembre de 2019. Constitució dels grups de treball (equip de direcció, equip d'anàlisi) (vegeu l'apartat 4)

1a fase. Desembre de 2019. Definició del marc general d'anàlisi

Aquest període de treball va servir per a identificar els elements d'anàlisi, agrupats en quinze temàtiques o preguntes d'anàlisi, així com les fonts d'informació necessàries.

2a fase. Desembre de 2019 - febrer de 2020. Enquestes i grups de discussió

Com a resultat del marc general d'anàlisi, es van dissenyar els qüestionaris i els continguts dels grups de discussió.

- **Enquesta:** El 18 de desembre de 2019 es van enviar els tres models d'enquesta, que es va mantenir operativa fins al 17 de gener de 2020, i es va enviar un recordatori el 8 de gener.
- **Grups de discussió:** El mes de desembre de 2019 es va contractar la dinamització i l'anàlisi dels resultats dels grups de discussió. El 20, 24, 27 i 29 de gener de 2020 es van dur a terme els quatre grups de discussió amb la participació de centres gestors i d'electes de la demarcació de Barcelona.

3a fase. Febrer-març de 2020. Anàlisi dels resultats (enquesta i grups de discussió), detecció d'altres informacions i focalització del Projecte.

Aquesta fase va permetre disposar d'informació sobre el procés participatiu, tant pel que fa a les enquestes com als grups de discussió.

- A finals de febrer es van recollir els resultats principals de l'enquesta en un document específic.
- La primera setmana del mes de març, l'empresa Daleph va lliurar l'informe sobre els continguts dels grups de discussió, en el qual es recollien algunes propostes de millora.

Paral·lelament a la recepció d'aquests documents, l'equip d'anàlisi va identificar documentació d'interès, com ara estadístiques del Pla XGL 2016-2019 i fons documentals, i va planificar les entrevistes a informants clau.

El març, l'equip de direcció del Projecte va acotar i prioritzar els continguts dels documents que haurien de servir per a dissenyar el nou Pla XGL. Aquesta orientació es va centrar a oferir propostes de millora sobre els tres instruments principals: meses de concertació, programes complementaris i el Catàleg de serveis.

4a fase. Març-abril de 2020. Redacció de les propostes de millora

Entre els mesos de març i abril l'equip d'anàlisi va elaborar tres documents de millores, un per a cadascun dels instruments del Pla XGL. Les millores es van motivar en base a en van sorgir de l'anàlisi de les diferents fonts d'informació utilitzades: enquestes, grups de discussió i altres fonts d'informació, així com la reflexió crítica de l'equip d'anàlisi. S'ha previst aplicar la gran majoria de les propostes de millora en el context del mandat 2019-2023. Tanmateix, no totes responen al mateix criteri d'immediatesa i prioritat d'aplicació, per la qual cosa s'ha previst establir un calendari d'implementació.

Un cop elevades a l'equip de direcció perquè les validés, s'hi van fer canvis, i es van cloure les versions definitives.

5a fase. Abril-maig de 2020. Informe final de millores del nou model de cooperació local i difusió de l'anàlisi

En aquesta fase es van redactar en un document final les propostes de millora corresponents al model general de cooperació local i a cadascun dels instruments de cooperació. Aquest document constitueix una base per a definir el nou model de cooperació local de la Diputació de Barcelona 2020-2023, així com els instruments de cooperació que l'articulen.

Com a pas final del projecte, i d'acord amb la lògica que l'ha acompanyat en tot el procés, es van retornar els resultats de l'anàlisi als participants interns i externs. De la mateixa manera, es van fer públics els documents resultants, perquè la ciutadania els pogués consultar.

4. EQUIP DE TREBALL

L'equip de treball impulsor del Projecte d'anàlisi i millora dels instruments de cooperació local de la Diputació de Barcelona el va constituir en un equip de direcció, un equip d'anàlisi i persones de suport específic:

- Equip de direcció:
 - o Marina Espinosa, Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local
 - o Maribel Balbàs i Zoa Rius, Direcció de Serveis de Cooperació Local
 - o Xavier Bertrana, Servei de Planificació i Avaluació

- Equip d'anàlisi:
 - o Maria Luria, Rosa Togores i Patrícia Usubiaga, Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local
 - o Francisco Lozano i Ariadna Martin, Direcció de Serveis de Cooperació Local
 - o Andreu Orte (coordinador de l'equip d'anàlisi) i Enric Benet, Servei de Planificació i Avaluació

- Persones de suport específic:
 - o Pau Bellot i Andrés Martin, Direcció de Serveis de Cooperació Local
 - o Andrea Serradell i Mercè Garriga, Servei de Planificació i Avaluació

Diputació
Barcelona

Coordinació d'Estratègia Corporativa i Concertació Local

Àrea de Presidència